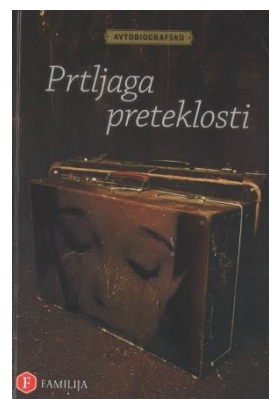

Avtobiografsko iz PUM-a

»Priznam, da me je strah prihodnosti.
Sem bolj zaprta in nimam toliko prijateljev.
Nekoč bi rada imela cvetličarno,
in tisti, ki me imajo radi, pravijo,
da moram vse svoje moči usmeriti v ta cilj!«

(Rožica, odlomek iz zgodbe Kam pa jaz spadam?)

Ob novem letu je v zbirki *Avtobiografsko* izšla druga zbirka zgodb z naslovom *Druga perspektiva*, ki so jih napisali udeleženci, mentorice in zunanje sodelavke v programu PUM, ki deluje v okviru zasebnega zavoda Familija v Škofji Loki, uredila pa Saša Košenina. Prvo iz zbirke *Avtobiografsko* z naslovom *Prtljaga preteklosti* je uredila Zvonka Labernik, izšla pa je leta 2012 (na fotografiji).

Z vidika javnega izobraževalnega programa *Projektno učenje za mlajše odrasle* (PUM) je *Avtobiografsko* učni projekt, ki je nastajal med letom ob spodbudi vrste drugih dejavnosti in manjših učnih projektov, ki so se na koncu združene udeležile v zbirki.

V uvodu *Druge perspektive* vodja mentorske skupine in direktorica zavoda, *Martina Guzelj*, navaja, da je projekt zajemal delavnice portretne fotografije z bolgarsko fotografkinjo *Albeno Nikolovo*, ki je v projektu sodelovala kot prostovoljka evropske prostovoljne službe (ESV). V učnem projektu so udeleženci glede na njihove interese in učne potrebe pridobivali različno znanje in si razvijali različne zmožnosti: razen portretne fotografije, različnih fotografskih tehnik in spoznavanja poklica fotografa so lahko izbrali tudi kreativno pisanje ali pa razvijali tudi druge temeljne zmožnosti, ki so povezane s splošno razgledanostjo, socialnimi, pisnimi, bralnimi in računskimi spretnostmi (na primer: pisanje vabil, povezovanje javnega dogodka, nastopanje v javnosti, priprava pogostitve obiskovalce in podobno).

Vendar, kot pravi *Guzeljeva*, je zbirka bistveno več. Govori o tem, kdo so mladi v programu PUM, kdo so njihovi mentorji in zunanji sodelavci, ki jim pomagajo pri učenju. Govori o medčloveških odnosih in povezanosti, ki ljudem omogoča, da se v življenju uresničijo; govori o odnosni pedagogiki. Tri mentorice v programu PUM so v svoje zgodbe vtakle, večletne izkušnje pri delu z mladimi Pumovci in svoje premišljevanje o prihodnosti, »začinjene z nemočjo in upanjem«, kot piše *Guzeljeva* v uvodu. Tukaj so še zgodbe in premišljevanje zunanjih sodelavk in prostovoljk, ki se ob poučevanju in sodelovanju z mladimi v PUM-u tudi same bogatijo in širijo razumevanje tistega, kar je nekoč davno zapisal Seneka: »Ne učimo se za šolo, ampak za življenje«.

Neprecenljive pa so zgodbe sedemnajstih mladih, ki so v letu 2014/2015 sodelovali v PUM-u. To so zgodbe, kot je zapisala mentorica *Nina Zakotnik*, večinoma močno ranjenih, travmatiziranih in razočaranih ljudi, ki neopaženi ali zanemarjeni od pomembnih drugih (staršev, vrstnikov, šolnikov) v danem trenutku tavajo skozi vsakdan in skozi to usvojijo življenjske vzorce in navade, ki na koncu kulminirajo v socialni izključenosti. Pred bralcem se izrišejo osebe z edinstveno življenjsko zgodbo. To niso individuumi, ki brez čustev izražajo posplošena spoznanja o ciljni skupini neodvisno od okolja. Zgodbe mladostnikov so zelo raznolike in avtentične, pa tudi, kakor v šali pravi mentorica *Maruša Bajt*, žanrsko pestre – od grozljivke, kriminalke, trilerja, eksistencialne drame do »odpovedale so vse pristojne institucije«. Mentorice pravijo, da

jih le redko še katera preseneti. Pripravljene so na vse. Preberemo lahko, kako se počutijo ob uspehih in neuspehih udeležencev, kako delajo in kako doživljajo svoje delo, svoj vpliv in poslanstvo.

Avtobiografsko je zagotovo mogoče razumeti tudi kot svojevrstno učno gradivo za izobraževalce odraslih, posebej za tiste, ki delajo z ranljivimi skupinami odraslih. Tisto, kar zbirka želi sporočiti bralcu, je izraženo že v naslovu. Na te mlade je potrebno pogledati z druge perspektive. To ni perspektiva brezperspektivnega osipništva, Gaussove krivulje, posploševanja, obsojanja in krivde, temveč perspektiva osebnega, perspektiva sočutja in razumevanja. Ali, kot piše Guzeljeva: *»Razumem te. Ni bilo lahko, a imaš pravico, ki je hkrati tvoja dolžnost, da greš naprej z dvignjeno glavo. Z odločitvijo za zmago... Ker pride natančno tisto, o čemer sanjate, v kar verjamete in za kar trdo delate.«* In mentorice in mentorji so tam, da jim pomagajo!

Natalija Žalec (natalija.zalec@acs.si), ACS